264వ అధ్యాయం

٢٦٤ ـ بابُ تَحْرِيمِ لَعْنِ إنْسَانٍ بِعَيْنِهِ أَوْ دابَّةٍ

నిర్ణీత వ్యక్తిని లేక జంతువుని శపించటం నిషిద్ధం

١٥٥٣ ـ عنْ أَبي زَيْدٍ ثَابتِ بنِ الضَّحَّاكِ الأنصاريِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، وهو من أَهْلِ بَيْعَةِ الرِّضْوانِ قال: قَالَ رسُولُ اللهِ ﷺ: «مَن حَلَفَ عَلى يَمينٍ بملَّةٍ غَيْرِ الإِسْلَامِ كَاذِباً مُتَعَمِّداً، فَهُوَ كَمَا قَالَ، وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بشَيءٍ، عُذِّبَ بِهِ يَوْمَ القِيَامَةِ، وَلَيْسَ عَلَى رَجُلٍ نَذْرٌ فِيما لَا يَمْلِكُهُ، وَلَعْنُ المُؤْمِنِ كَقَتْلِهِ» متفقٌ عليه.

1553. హజ్రత్ అబూజైద్ సాబిత్ బిన్ జహ్హాక్ అన్సారీ (రజి)- ఈయన బైతె రిజ్వాన్‌లో పాల్గొన్నవారిలో ఒకరు- చేసిన కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ విధంగా ప్రవచించారు: ఎవరయినా ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా ఇస్లాం గాక వేరొక ధర్మంపై అబద్ధపు ప్రమాణం చేస్తే అతను అలాగే అయిపోతాడు. ఎవరయినా ఒక వస్తువుతో ఆత్మహత్య చేసుకుంటే ప్రళయదినాన వారిని అదే వస్తువుతో శిక్షించటం జరుగుతుంది. మనిషి తన శక్తికి మించిన మొక్కుబడులు చెల్లించనవసరం లేదు. విశ్వాసిని శపించటం అతన్ని హత్యచేయటంతో సమానం.

(బుఖారీ-ముస్లిం)

(సహీహ్ బుఖారీలోని జనాయెజ్ ప్రకరణం - సహీహ్ ముస్లింలోని ఈమాన్ ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

వేరితర ధర్మంపై ప్రమాణం చేయటాన్ని మనం ఈ విధంగా ఉదాహరించవచ్చు. ఒకతను ఒకవేళ తాను ఫలానా పనిచేస్తే యూదుడిగానో లేక క్రైస్తవుడిగానో మారిపోతాను అని అనుకున్నాడనుకోండి. మనసులో కూడా అతనికి, యూద మతమో లేక క్రైస్తవ మతమో స్వీకరించాలన్న దృఢనిశ్చయం ఉంది. అలాంటప్పుడు అతను వెంటనే అవిశ్వాసి (యూదుడో లేక క్రైస్తవుడో) అయిపోతాడు. ఎందుకంటే అవిశ్వాసాన్ని అంగీకరించాలన్న దృఢనిశ్చయం ఉండటం కూడా అవిశ్వాసం క్రిందికే వస్తుంది.

ఒకవేళ అతను ఆ విధంగా ప్రమాణం చేసినా మనసులో మాత్రం అతను ఆ ఇతర ధర్మాన్ని తృణీకరిస్తున్నాడు, ఇస్లాంను వదలిపెట్టి వేరితర ధర్మాన్ని స్వీకరించకూడదని అతను గట్టిగా నిశ్చయించుకున్నాడనుకోండి, అప్పుడైనా ఆ విధంగా ప్రమాణం చేయటం అవాంఛనీయం, అవిధేయత కాకుండా ఉండదు. కనుక అందుకు తప్పనిసరిగా క్షమాపణలు వేడుకోవాలి. ఒక విశ్వాసిని శపించటం అతన్ని హత్య చేయటంతో సమానమని హదీసులోని చివరి వాక్యం ద్వారా బోధపడుతోంది. కనుక ఏ విశ్వాసినీ శపించటం ధర్మసమ్మతం కాదు.

1554. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ విధంగా ప్రవచించారు: సత్యం చెప్పేవాడు శాపనార్థాలు పెట్టేవాడు కారాదు. అది ఏ సత్యవంతుడికీ శోభించదు. (ముస్లిం)

(సహీహ్ ముస్లింలోని బిర్ర్ ప్రకరణం)

١٥٥٤ ـ وعنْ أَبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ، قَالَ: «لَا يَنْبَغِي لِصِدِّيقٍ أَنْ يَكُونَ لَعَّاناً» رواه مسلم.

ముఖ్యాంశాలు

శపించటం, ఎత్తిపొడవటం, తిట్టడం, తూలనాడటం పరిపక్వ విశ్వాసానికి, పరిపూర్ణ నిజాయితీకి విరుద్ధమైన విషయం.

1555. హజ్రత్ అబూ దర్దా(రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ విధంగా ప్రవచించారు: (చీటికి మాటికీ) శాపనార్థాలు పెట్టేవారు ప్రళయదినాన సిఫారసుదారులు, సాక్షులు కాలేరు. (ముస్లిం)

(సహీహ్ ముస్లింలోని బిర్ర్ ప్రకరణం)

١٥٥٥ ـ وعنْ أَبي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «لَا يَكُونُ اللَّعَّانُونَ شُفَعَاءَ، وَلَا شُهَدَاءَ يَوْمَ القِيَامَةِ» رواه مسلم.

ముఖ్యాంశాలు

చీటికి మాటికి శాపనార్థాలు పెట్టే అలవాటు మనిషిని పాపాత్మునిగా మార్చివేస్తుంది. దేవుని సన్నిధిలో అలాంటివారికి ఎలాంటి విలువా ఉండదు.

1556. హజ్రత్ సమురా బిన్ జుందుబ్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రబోధించారు: దేవుని

١٥٥٦ ـ وعنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ:

«لَا تَـلاعَنُـوا بلَعْنَـةِ الله، وَلَا بِغَضَبِـهِ، وَلَا بِـالنَّـارِ» رواه أبـو داود، والتـرمـذيّ وقالا: حديثٌ حَسَنٌ صَحيحٌ.

శాపం తగలాలని, ఆయన ఆగ్రహం విరుచుకుపడాలని, అగ్నితో శిక్షించ బడాలని ఎవరినీ శాపనార్థాలు పెట్టకండి. (అబూదావూద్, తిర్మిజీ, హసన్, సహీహ్)

(సుననె అబూదావూద్‌లోని అదబ్ ప్రకరణం - సుననె తిర్మిజీలోని బిర్ర్ అధ్యాయాలు)

ముఖ్యాంశాలు

'నీవు దైవశాపానికి గురవుగాక! నీ మీద దైవాగ్రహం విరుచుకుపడుగాక! నీవు అగ్నిలో కాలుగాక!' అనే మాటలతో ఎవరికీ శాపనార్థాలు పెట్టరాదని పై హదీసు భావం.

١٥٥٧ ـ وعن ابنِ مسعودٍ رَضِيَ اللهُ عَنْـهُ قَـالَ: قَـالَ رَسُـولُ اللهِ ﷺ: «لَيْسَ المـؤمِـنُ بِـالطَّعَّـانِ، وَلَا اللَّعَّـانِ، وَلَا الفَاحِشِ، وَلَا البَذِيّ» رواه الترمذي وقَالَ: حديثٌ حسنٌ.

1557. హజ్రత్ ఇబ్నె మస్‌వూద్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ విధంగా ప్రవచించారు: విశ్వాసి అయిన వాడు ఎత్తిపొడిచేవాడు, శాపనార్థాలు పెట్టేవాడు, బూతు మాటలు మాట్లాడే వాడు, దురుసుగా మాట్లాడేవాడు కాలేడు. (తిర్మిజీ-హసన్)

(సుననె తిర్మిజీలోని బిర్ర్ అధ్యాయాలు)

ముఖ్యాంశాలు

ఈ హదీసులో ఒక పరిపూర్ణ విశ్వాసి సుగుణాలు వివరించబడ్డాయి. ఎత్తిపొడిచే వాడంటే కులగోత్రాల, హోదా అంతస్తుల ఉచ్ఛనీచాలను ప్రస్తావించి లేక చాడీలు చెప్పి లేక కరకుమాటలతో తూలనాడి ఇతరుల్ని కించపరిచేవాడని అర్థం. కొంతమందికి నోరు తెరిస్తే తిట్లే వస్తాయి, వారు ఎల్లప్పుడూ ఎవరికో ఒకరికి శాపనార్థాలు పెడుతూనే ఉంటారు. ఇలాంటి వారిని అరబీలో 'ల- ఆన్' అని అంటారు. 'ఫాహిష్' అంటే మాటల ద్వారా, చేతల ద్వారా అశ్లీలానికి ఒడిగట్టేవాడు. 'బజీ' అంటే నోటి దురుసుతనం కలవాడు. మూర్ఖుణ్ణి, వ్యర్థ ప్రేలాపనలు చేసేవారిని కూడా బజీ అనే అంటారు.

١٥٥٨ ـ وعنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللهُ عنهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «إنَّ العَبْدَ إذا

1558. హజ్రత్ అబూ దర్దా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రబోధించారు: దాసుడు

لَعَنَ شَيْئاً، صَعِدَتِ اللَّعْنَةُ إِلَى السَّمَاءِ، فَتُغْلَقُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ دُونَهَا، ثُمَّ تَهبطُ إلى الأرْضِ، فَتُغْلَقُ أبوابُها دُونهَا، ثُمَّ تَأْخُذُ يَميناً وَشِمَالاً، فَإذا لَمْ تَجِدْ مَسَاغاً رَجَعَتْ إلى الذي لُعِنَ، فَإنْ كَانَ أَهْلاً لِذٰلِكَ، وَإلاَّ رَجَعَتْ إلَى قائِلِها» رواه أبو داود.

ఎవరినయినా శపించినప్పుడు ఆ శాపం ఆకాశానికి ఎక్కుతుంది. కాని దాన్ని రానీయకుండా ఆకాశ ద్వారాలు మూయబడతాయి. దాంతో అది తిరిగి భూమి మీదకు దిగివస్తుంది. కాని భూమి ద్వారాలు కూడా అది రాకుండా మూయబడతాయి. తర్వాత కుడి ఎమడల వైపు వెళ్ళటానికి ప్రయత్నిస్తుంది. చివరికి ఎటూవెళ్ళలేక శపించ బడినవాని దగ్గరికి వెళుతుంది. అతను గనక ఆ శాపానికి అర్హుడైతే (అది అతనికి తగులుతుంది) లేదా తిరిగి శపించినవాని దగ్గరికే అది వెళ్లి పోతుంది. (అబూదావూద్)

(సుననె అబూదావూద్‌లోని అదబ్ ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

ఈ హదీసు ద్వారా ఊరకే ఇతరుల్ని శపించరాదని బోధపడుతోంది. అంటే ఇతరులకు దైవకారుణ్యం లభించరాదనీ, వారు దైవాగ్రహానికి, దైవశిక్షకు గురికావాలని దుర్విన్నపాలు చేయటమన్నమాట! ఆ విధంగా శపించటం మూలంగా ఒక్కోసారి శపించిన మనిషే ఆ శాపానికి గురికావచ్చు. అంచేత వీలైనంతవరకు ఇతరులకు శాపనార్థాలు పెట్టకుండా ఉండటమే మంచిది.

١٥٥٩ - وعنْ عِمْرَانَ بْنِ الحُصَيْنِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: بَيْنَمَا رَسُولُ اللهِ ﷺ في بَعْضِ أَسْفَارِهِ، وَامرَأَةٌ مِنَ الأنصارِ عَلَى نَاقَةٍ، فَضَجِرَتْ، فَلَعَنَتْهَا، فَسَمِعَ ذٰلِكَ رَسُولُ اللهِ ﷺ فَقَالَ: «خُذُوا مَا عَلَيها

1559. హజ్రత్ ఇమ్రాన్ బిన్ హుసైన్ (రజి) కథనం: దైవప్రవక్త (సల్లం) గారి ఒకానొక ప్రయాణంలో జరిగిన సంఘటన ఇది. ఒక అన్సారీ మహిళ ఒంటె మీద ప్రయాణిస్తూ (ఒంటెతో) విసుగెత్తి పోయి దానికి శాపనార్థాలు పెట్టింది. దైవప్రవక్త (సల్లం) అది విని, "దాని

وَدَعُوها؛ فَإِنَّها مَلْعُونَةٌ» قَالَ عِمرَانُ: فَكَأَنِّي أَرَاهَا الآنَ تَمْشِي فِي النَّاسِ مَا يَعرِضُ لَهَا أَحَدٌ. رواه مسلم.

మీదున్న సామాను క్రిందికి దించి దాన్ని వదిలేయండి. ఎందుకంటే అది శాపానికి గురయింది" అని అన్నారు.

ఇమ్రాన్ (రజి) ఇలా అంటున్నారు: (అప్పట్నుంచి) ఆ ఒంటె జనాల మధ్య నుంచి వెళుతున్నా దాన్ని ఎవరూ ఏమీ అనేవారుకాదు. ఆ దృశ్యం ఇప్పటికీ నా కళ్లముందు మెదులుతూ ఉంది. (ముస్లిం)

(సహీహ్ ముస్లింలోని బిర్ర్ ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

విసుగు పుట్టిందని మనుషులకు కాదు గదా, జంతువులకు శాపనార్థాలు పెట్టడం కూడా ధర్మసమ్మతం కాదని ఈ హదీసు ద్వారా బోధపడుతోంది.

١٥٦٠ ـ وعن أبي بَرْزَةَ نَضلَةَ بْنِ عُبَيْدٍ الأسلَمِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: بَينما جَارِيَةٌ عَلى نَاقَةٍ عَلَيها بَعضُ مَتَاعِ القَوْمِ، إذْ بَصُرَتْ بِالنَّبِيِّ ﷺ، وَتَضَايَقَ بِهِمُ الجَبَلُ، فقالتْ: حَلْ، اللَّهُمَّ العَنْهَا. فقالَ النَّبِيُّ ﷺ: «لا تُصَاحِبْنَا نَاقَةٌ عَلَيها لَعنَةٌ» رواه مسلم.

1560. హజ్రత్ అబూ బర్జా నజ్‌లా బిన్ ఉబైద్ అస్లమీ (రజి) కథనం: ఒకసారి ఒకమ్మాయి ఒంటె మీద ప్రయాణిస్తూ ఉంది. దానిమీద ప్రజలసామాను కూడా కొంత ఉంది. అంతలో ఆమెకు ఒక్కసారిగా దైవప్రవక్త (సల్లం) కంట పడ్డారు. అదే సమయంలో పర్వత (కనుమ) కూడా ఇరుకయిపోయింది. అప్పుడామె ఒంటెను (ఉరికిస్తూ), "హల్..... దేవుడా! ఈ ఒంటె నాశనం కాను!" అని అన్నది. అది విని దైవ ప్రవక్త (సల్లం) 'ఆ ఒంటె మా వెంట ఉండకూడదు. అది శాపానికి గుర యింది' అని అన్నారు. (ముస్లిం)

'హల్' అనేది ఒంటె (త్వరత్వరగా

قوله: «حَلْ»: بفتح الحاءِ المُهْمَلَةِ، وَإسكانِ اللاَّم، وَهِيَ كَلِمَةٌ لِزَجْر الإبل.
واعْلَمْ أَنَّ هذا الحديثَ قَدْ يُسْتَشْكَل مَعْنَاهُ، وَلَا إشْكَالَ فيه، بَلِ المُرَادُ النَّهيُ أَنْ تُصَاحِبَهُمْ تِلكَ النَّاقَةُ، وَلَيْسَ فيه نَهيٌ عَن بَيْعِهَا وَذَبْحِهَا وَرُكُوبِهَا في غَيْرِ صُحْبَةِ النَّبِيِّ ﷺ، بَلْ كُلُّ ذٰلِكَ وَمَا سِوَاهُ مِنَ التَّصَرُّفَاتِ جَائِزٌ لا مَنْعَ مِنْهُ، إلَّا مِنْ مُصَاحَبَتِهِ ﷺ بِهَا، لأَنَّ هذهِ التَّصَرُّفاتِ كُلَّهَا كَانَتْ جَائِزَةً فَمُنِعَ بَعْضٌ مِنْهَا، فَبَقِيَ البَاقِي عَلى مَا كَانَ. واللهُ أَعْلَمُ.

నడవటం కోసం) దాన్ని గద్దిస్తూ అనేమాట.

ఇక్కడ ఒక విషయం గమనార్హం. సాధారణంగా ఈ హదీసు భావం విషయంలో సందిగ్ధానికి లోనవటం జరుగుతుంది. వాస్తవానికి ఇందులో సందిగ్ధ విషయమేమీ లేదు. ఆ ఒంటె తమ వెంట ఉండరాదని మాత్రమే వారించటం జరిగింది. అంతేగాని దాన్ని అమ్మటం, జిబహ్ చేయటం, దాని మీద ప్రయాణించటం (మొదలగు పనులు) మాత్రం వారించబడలేదు. పైగా ఈ పనులు, ఇవిగాక ఇతర వ్యవహారాలన్నీ ధర్మసమ్మతమే. వీటిలో ఏదీ వారించబడలేదు. కేవలం ఆ ఒంటె దైవప్రవక్త (సల్లం) వెంట ఉండ కూడదని మాత్రమే చెప్పబడింది. ఎందుకంటే (మొదట) ఒంటెకు సంబంధించిన వ్యవహారాలన్నీ ధర్మ సమ్మతమైనవిగా ఉండేవి. వాటిలో కొన్ని వారించబడ్డాయి. పోతే మిగిలిన వ్యవహారాలన్ని యధాతథంగా ధర్మ సమ్మతంగానే ఉంటాయి. వాస్తవం దేవునికే బాగా తెలుసు.

(సహీహ్ ముస్లింలోని బిర్ర్ ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

ఈ హదీసు కొందరిని సందిగ్ధానికి లోనుచేసింది. అజ్ఞానకాలంలో ప్రజలు విగ్రహాలపేరిట కొన్ని జంతువుల్ని వదలివేసేవారు. వాటిని 'సాయిబాలు' అని పిలిచేవారు.

అలాంటి జంతువుల్ని ప్రయాణానికిగాని సరుకు రవాణాకుగాని ఉపయోగించేవారుకారు. అలాగే ఈ హదీసులో పేర్కొనబడిన ఒంటెను కూడా సాయిబాలాగే వదిలేయటం జరిగిందనీ, దాని మీద ఎవరూ ప్రయాణంగానీ, సరుకు రవాణాగాని చేసేవారు కారని వారు భావిస్తున్నారు. వాస్తవానికి ఈ హదీసులో సందిగ్ధ విషయమేమీ లేదు. కేవలం అది శాపానికి లోనైన కారణంగా ప్రయాణంలో దైవప్రవక్త (సల్లం) వెంట ఉండరాదని మాత్రమే చెప్పబడింది. ఆ ఒక్కటి తప్ప ఆ ఒంటెను ఇతర అన్ని విధాలుగానూ ఉపయోగించటం జరిగేది.

దీనిద్వారా ఇంకో విషయం కూడా బోధపడుతోంది. అదేమిటంటే ధర్మంలో కొత్తపోకడలు లేవనెత్తేవారు, పాపాలకు ఒడిగట్టేవారు శపించదగినవారు. కనుక వారితో సావాసం చేయటం, వారి వెంట కూర్చోవటం చేయరాదు. శాపగ్రస్తమైన జంతువు వెంట ఉండటం ధర్మసమ్మతం కానప్పుడు శాపగ్రస్త పనులు చేసేవారితో సావాసం చేయటం ధర్మసమ్మతం ఎలా అవుతుంది?!